

Lá Thư Mục Vụ

Có một nông gia về thành phố chơi. Khi đi bộ trên một con đường ồn ào bận rộn ở trung tâm thành phố với người bạn, bất thành linh ông dừng lại nói với bạn mình, 'Tôi vừa nghe thấy tiếng đế kêu'. Người bạn ngạc nhiên hỏi, 'Làm sao anh có thể nghe được tiếng đế kêu giữa bao nhiêu tiếng động ồn ào ở đây?' Người nông gia trả lời 'Tai tôi đã quen với tiếng đế gáy từ nhỏ'.

Rồi ông ta chú ý lắng tai nghe, và lần theo tiếng kêu, ông ta tìm thấy chú đế đang bám vào thành một cửa sổ. Người bạn ông ta không thể tin được điều mình vừa chứng kiến. Còn ông nông gia vẫn tỉnh bơ như không rồi thò tay vào túi lấy vài đồng bạc cắc thả chúng xuống mặt đường lát gạch. Khi nghe tiếng leng keng của các đồng bạc trên nền gạch, tất cả những khách vãng lai đều dừng lại nhìn xuống mặt đường.

Quay sang bạn ông ta nói 'Bạn có thấy không, những người này chẳng ai nghe thấy tiếng đế kêu, nhưng ai cũng nghe thấy tiếng những đồng tiền rơi. Nên người ta thường nghe được những tiếng mà lỗ tai của họ đã quen hay muốn nghe, và trở nên điếc với tất cả những thứ tiếng động khác.'

Câu chuyện trên đây nói lên một thực tại là chúng ta thường chỉ nghe được những gì chúng ta thích nghe hay muốn nghe, còn bỏ ngoài tai hết những gì chúng ta không muốn hoặc không thích nghe. Cũng vậy chúng ta cũng chỉ chú ý nhìn những gì chúng ta thích hay muốn nhìn, còn những cái khác dù có đập vào mắt cũng chẳng thu hút cái nhìn của chúng ta.

Nhiều lần lên cầu thang ở cửa chính của trung tâm tôi thấy rác nằm ngay trên lối đi vậy mà chẳng ai cúi xuống nhặt bỏ vào thùng rác. Rất nhiều người lên xuống cầu thang này mà chẳng ai nhìn thấy rác. Hay có lẽ cũng nhìn thấy nhưng không quan tâm vì nghĩ đã có người phụ trách làm vệ sinh lo rồi. Thái độ này cho thấy chúng ta không coi trung tâm là nhà 'của mình'. Vì nếu coi trung tâm là nhà của mình chúng ta sẽ không để cho các em bé xả rác, hay nếu thấy rác chúng ta sẽ cúi xuống lượm lên bỏ vào thùng rác để 'nhà của chúng ta' được sạch sẽ, gọn gàng.

Liên quan đến việc nghe nhìn, là rất nhiều lần, đặc biệt những dịp lễ lớn, chúng ta được nhắc nhở là không nên de xe vào chỗ đậu xe ở những chỗ đậu xe ở phía trước trung tâm. Lý do là vì nếu de xe như vậy sẽ làm cản trở giao thông ở lối vào trung tâm và làm kẹt xe cho tới góc đường Reid Highway và Waneroo. Tình trạng này gây nguy hiểm cho các tài xế khác, cũng như làm phiền cho cư dân ở chung quanh. Vậy mà hầu như Chúa Nhật nào cũng vẫn có người de xe ỉn queo. Họ không nghe thấy những nhắc nhở và cũng không nhìn thấy những lần kẹt xe mà có khi họ cũng là nạn nhân. Họ có tai mà không nghe. Có mắt mà không nhìn.

Bên dưới tình trạng điếc và mù đột xuất này là tâm lý chỉ biết đến mình và không quan tâm đến người khác. Đây cũng là một khuyết tật trong văn hoá ứng xử của người Việt chúng ta. Tình trạng kẹt xe ở Hà Nội và Sài Gòn bây giờ một phần vì lưu lượng xe cộ lưu thông quá tải, nhưng phần lớn là vì ai cũng muốn dành đi trước bất chấp luật đi đường. Ngay cả những chỗ có đèn đường, không bao giờ các tài xế tuân thủ luật lệ. Nên mỗi lần về Việt Nam, khi ra đường luôn là một cơn ác mộng.

"Biết mình biết người trăm trận trăm thắng" (Tôn Tử). Mổ xẻ những điều nói trên không phải là để trách cứ nhau, nhưng để chúng ta cùng tự vấn cũng như nhìn lại mình để trở nên tốt hơn. Một dân tộc lớn không phải là lớn ở diện tích đất đai, hay là tài nguyên phong phú, nhưng ở con người, ở nhân lực. Nước Nhật diện tích không lớn, không giàu tài nguyên nhưng vẫn là một quốc gia được cả thế giới kính trọng, bởi vì họ có những con người vĩ đại trong tính cách và trong ứng xử. Trận động đất và sóng thần xảy ra đầu năm nay ở đó đã một lần nữa cho thế giới thấy được tính cách và lối ứng xử vĩ đại này của họ.

Văn hoá là sản phẩm tương tác giữa những con người trong một xã hội hay giữa xã hội này với xã hội khác và thường được truyền lại từ tổ tiên. Nhờ sống trong nền văn hoá Tây Phương chúng ta mới thấy rõ hơn ưu và khuyết điểm của nền văn hoá của chúng ta. Trên đây tôi đã nêu lên một khía cạnh khiếm khuyết của văn hoá Việt. Nhưng văn hoá chúng ta cũng có rất nhiều ưu điểm. Một trong những ưu điểm này là sự đùm bọc hỗ trợ lẫn nhau vì người Việt có một trái tim rộng mở. Ai tiếp xúc với người Việt cũng thấy chúng ta sống rất tình nghĩa và quảng đại.

Văn hoá là những gì còn sót lại sau bao nhiêu biến đổi. Nên chúng ta cần sửa đổi để biết nghe và biết nhìn, hay đúng hơn là biết quan tâm để ý đến người khác trong cách ứng xử. Để dần dà lối ứng xử này thành thói quen, thành tính cách của chúng ta. Và như thế nó sẽ trở thành một nét văn hoá đẹp lưu truyền lại cho thế hệ con cháu chúng ta cũng như nếp sống tình nghĩa và quảng đại là nét văn hoá đẹp và lớn lao mà cha ông chúng ta đã truyền lại cho chúng ta. Có như thế cộng đoàn chúng ta mới trở nên một cộng đoàn lớn không phải chỉ vì có những cơ sở vật chất to lớn, nhưng còn là một cộng đoàn có một tính cách ứng xử lớn được mọi sắc tộc khác kính trọng.

Lm Nguyễn Mộng Huynh